СВОБОДА  SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 151. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го СЕРПНЯ 1986 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 9, 1986 — No. 151. — VOL. XCIII.

ПРЕДСТАВНИКИ АОЛПУ ВІДБУЛИ ПОЇЗДКУ ДО ІЗРАЇЛЯ

Джерзі Сити, Н. Дж. (О.; К.). — Як уже інформовано раніше, делеґація організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні відвідала в тижні між 28-им липня і 3-ім серпня 1986 року Ізраїль, щоб на місці розвідати, як на ділі стоїть тепер справа Івана Дем'янюка, та які є прогнози на дальший її розвиток.

Для приготування цієї поїздки діюча голова АОЛПУ Божена Ольшанівська та Теодор Романків, адвокат АОЛПУ, і Орест Рудзик з Канади, який є там активним членом Комісії Громадських Свобід при КУК поробили відповідні заходи через ізраїльські ґенеральні консуляти у Вашінгтоні та Оттаві. В наслідок того делеґація в середу, 30-го серпня ц.р., відвідала в Єрусалимі міністра справедливости Елі Ґабая. В часі розмови були також присутні два представники міністерства заграничних справ, Їтцак Шелєф і Ніссім Їтцак.

Як інформує Б. Ольшанівська представники ізраїльського уряду зустріли делеґацію ввічливо і старалися впродовж цілої розмови зробити враження, що вони поважно і після усіх правил підходять до справи І. Дем'янюка. Однак на засадничі питання, які делеґація поставила і які були причиною її поїздки до Ізраїля, вони не дали ясних відповідей. Українська делеґація запевнила на початку, що українська вільна громада є дуже занепокоєна неґативним розголосом в пресі справи І. Дем'янюка, і побоюється, що це може мати вплив на судову розправу. Також представники АОЛПУ занепокоєні тим, що І. Дем'янюк вже п'ять місяців є в тюрмі в Ізраїлі та досі йому не поставлено офіційного акту оскарження. Дальшими питаннями були: справа евентуального обсерватора від української громади на час розправи, справа покриття коштів для оборонця, і чи будуть використовувані „докази", що їх представило ОСІ на підставі совєтських джерел.

На всі проблеми порушені українськими представниками прокуратор Ізраїльського суду Е. Ґабай і речники міністерства заграничних справ мали осторожні але виминаючі відповіді. Е. Ґабай поінформував, що сподіються запропонувати акт оскарження проти І. Дем'янюка до 26-го серпня 1986 року, а якщо це не станеться, продовження на дальших 90 днів мусить бути схвалене верховним судом. Він теж запевнив, що адвокат І. Дем'янюка Марк О'Коннор буде мати повний доступ до усіх доказів вини свого клієнта, як теж до зізнань свідків. Ніхто однак інший тих прилог бачити не може. М. О'Коннор одержав тепер прийняття до ізраїльської палати адвокатів і тому тільки він може рішати чи потребує ще помічника чи обсерватора на час судової розправи. Питання інших обсерваторів з української спільноти є можливе, а в часі розправи, запевнив Е. Ґабай, буде офіційний перекладач для І. Дем'янюка, тому, що розправа буде ведена гебрейською мовою.

Також поінформували ізраїльські офіційні чинники що питання фінансування оборони Дем'янюка не є ще розв'язане і стоїть під розглядом. Так прокуратор, як і обидва речники міністерства заграничних справ заперечили будь-яку подібність поміж веденням справи І. Дем'янюка і Адольфа Айхмана.

Після зустрічі Н. Іцак, представник відділу жидівських справ у світі при міністерстві заграничних справ, уможливив українській делеґації відвідини в Яд Вашем, де їх опроваджував по меморіяльному городі директор архівів д-р Шмуль Краковскі. Цей професор історії показався добрим знавцем українських справ, але сильно критичним до українців.

У розмові з ним представники АОЛПУ порушили болючу для української спільноти справу знищення українського пам'ятника поставленого минулого року в Яд Вашем. На думку д-ра Ш. Краковского такий пам'ятник не мав місця там, де вшановується лише жидівські жертви голокосту.

Д-р Ш. Краковскі не зголився також, щоб представники АОЛПУ могли поглянути на архіви справи І. Дем'янюка, які знаходяться в Яд Вашем, як і архіви концентраційного табору в Треблінці, мотивуючи тим, що вони на доручення прокуратури не є доступні аж до кінця процесу проти І. Дем'янюка.

Б. Ольшанівська, Т. Ро-

(Закінчення на стор. 4)

Конґресмен В. Брумфілд виступив в обороні українців

Воррен, Миш. — На недавньому зібранні тут в Українському Культурному Центрі конґресмен Вілліям Брумфілд з Дітройту, який належить до Комсії дослідження голоду в Україні виголосив доповідь про українську дійсність.

В своїй доповіді В. Брумфілд заявив, що він відчуває велике задоволення бути між українцями і працювати з ними, бо українці мають багату культуру і звичаї які збагатили Америку. Але він жаліє, що Україна є поневоленою країною.

В. Брумфілд сказав, що вернувся кілька місяців тому із 10-денної подорожі по Совєтському Союзу, під час якої мав тригодинну зустріч із совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим, в якій він відчув совєтське відношення до усього. „Те, що совєти підтримують тероризм, порушують Гельсінкські угоди і зовсім не турбуються людським життям та обставинами в Чорнобилі доказує нам, що ми маємо до діла із старою совєтською ментальністю".

Дальше В. Блумфілд говорив про свою працю в Комісії дослідження голоду і закінчив доповідь підтримкою українців в їх стремліннях до волі і незалежности.

Доповідь В. Брумфілда відтак була поміщена в щоденнику „Дітройт Фрі Пресс".

„Волошки" заплянували два виступи



Танцювальний ансамбль „Волошки".

Філядельфія. — Танцювальний ансамбль „Волошки", під проводом нововибраною фінансовою адміністраторкою Меланією Маєрсон і представників групи Тараса Левицького і Юрія Коваля, матимуть два виступи.

Перший виступ відбудеться в суботу, 16-го серпня ц.р., о год. 2-ій по полудні на концерті з нагоди 100-ліття Статуї Свободи на острові Либерті в Ню Джерзі. Зацікавлені особи які хотіли б разом з „Волошками" поїхати автобусом на цей концерт повинні звертатись до Еви Безушко на число тел.: (215) 354-3354. Квитки в ціні 12.50 дол. включають автобусову поїздку і вступ до парку. Чеки проситься виписувати на „Voloshky Ukrainian Dance Ensemble" до 12-го серпня ц.р.

Другий виступ ансамблю відбудеться в суботу, 8-го листопада ц.р., о год. 8-ій вечора в концертовій залі Аліс Таллі Голл в Лінколн Центрі в Ню Йорку.

Делеґація УРДП відвідала Митрополита Мстислава

Відзначення ювілею 1000-ліття Християнства в Україні, наступ ворожих сил на українство, необхідність одного авторитетного національного центру були головними темами розмови делеґації УРДП з Владикою Мстиславом, Митрополитом Української Православної Церкви в ЗСА й інших країнах.

Делеґація УРДП на чолі з її головою проф. Михайлом Воскобійником, що включала інж. Олексія Ковала, генерального секретаря, д-ра Анатолія Лисого, голову Видавничої Спілки „Українських Вістей" та членів Секретаріяту УРДП Юрія Іхтіярова, Леоніда Чудовського і Юрія Нагорного, відвідали Митрополита Мстислава в його канцелярії в Баунд Бруку, 26-го липня ц.р., щоб засвідчити свою пошану, льояльність і підтримку заходів Митрополита і Консисторії УПЦ у їхній плодотворчій праці.

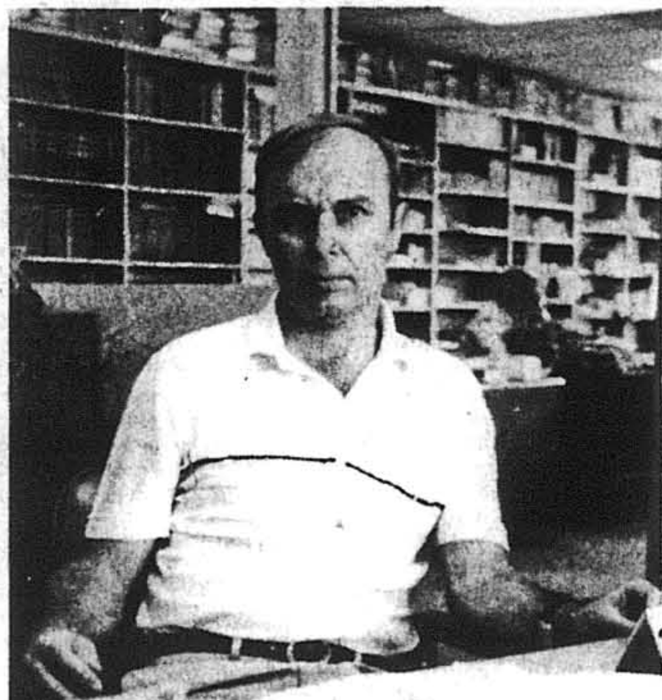
Проф. Воскобійник підкреслюючи глибоку пошану до всіх українських Церков, висловив особливе признання Українській Православній Церкві в ЗСА, очолюваній Владикою Мстиславом, яка під його зверхністю виросла в один із найважливіших факторів українського організованого життя в діяспорі. Глибока пошана до УПЦ випливає не лише із її визначних досягнень, але також із постійного врахування нею українських національних інтересів. Для успішного й ефективного відзначення 1000-ліття як засобу відстоювання національних інтересів України, треба засвідчити перед своїми і чужими моноліт-ність прагнень наших Церков і всього громадянства. Всупереч цій потребі вже

(Закінчення на стор. 4)

„Як добре, що приходить зміна"

Джерзі Сиιі, Н. Дж. (О. Кузьмович). Коли до редакції „Свободи" завітав молодий український активіст з Арґентини д-р Ярема Тауридзький і ми мали нагоду з ним погуторити, у нас було почуття полегші та радости, що таки тут і там ми бачимо у нашому громадському житті здорове явище коли молодші перебирають провід і активно в ньому зацікавлені.

Таким саме наглядним доказом був д-р Я. Тауридзький, адвокат і журналіст який тепер є головою Товариства „Просвіта", провадить адвокатську канцелярію в Буенос Айресі, а крім цього як журналіст став першим українським постійним кореспондентом арґентинського щоденника „Ля Пренса" для справ українських і в загальному цілого дисидентського руху.



Д-р Я. Тауридзький в редакції „Свободи".

Розуміється нас відразу зацікавила ця журналістична праця д-ра Я. Тауридзького, яка так потрібна для популяризації української справи в Південній Америці. Довідуємося, що „Ля Пренса" є дуже популярним щоденником, який виходить накладом 100,000 чисел та стоїть на четвертому місці у почитности. Стаж постійного кореспондента дістав наш колеґа після того як довший час писав до редакції листи в українських справах. Одного разу члени редакції запросили його, щоб познайомитися, на вечерю, де він мав нагоду пізнати головного редактора. Цей саме запропонував йому пост постійного кореспондента і це є перший випадок, що українець в Арґентині міг впливати на арґентинську пресу своїми дописами. Вони появляються поруч редакційних статтей в тому щоденнику.

Для Я. Тауридзького журналістика, після його професійного зацікавлення, друге звання, бо він поруч правничого закінчив також журналістичний факультет в університеті в Ля Плята. Він видає тепер тижневик „Українське Слово" з рамени Товариства „Просвіта", який разом із тижневиком

(Закінчення на стор. 4)

МОСКВА ВИКОРИСТОВУЄ МОРАТОРІЮМ

Москва. — В середу, 6-го серпня ц.р., якраз у 41 річницю скинення американським летунством під час Другої світової війни атомових бомб на японські міста Гірошіму і Наґасакі, комуно-московські пропаґандисти проголосили закінчення однорічного мораторіюму для підземного випробування атомової бомби й іншої зброї.

Очевидно, совєтські лідери з Політбюра ще не вирішили, що вони робитимуть далі — продовжать мораторіюм, чи, скинувши вину на З'єднані Стейти Америки, а зокрема на Адміністрацію президента Роналда Реґена за продукцію нових видів нуклеарної зброї, відновлять випробування і, використавши нову атмосферу потепління у відносинах з Вашінгтоном, стануть знову масово продукувати нуклеарну зброю різних видів.

Покищо один із заступників міністра закордонних справ СССР Міхаїл С. Капіца заявив кореспондентам, що Рада Міністрів займе до цієї справи своє становище на протязі кількох чергових днів. Цю заяву також повторив під час зустрічі із закордонними дипломатами сам генеральний секретар Міхаїл Ґорбачов, відмітивши, що існує можливість продовження мораторіюму у зв'яку з другою розмовою на вершинах між ним і президентом ЗСА. При тому він підкреслив, що рішення совєтських лідерів у великій мірі залежатиме від пропозицій американського Уряду, які тепер є предметом студій совєтських атомових спеціялістів.

Совєтська преса й інші засоби масової інформації, не забули пригадати, що Совєтський Союз кілька разів пробував схилити Уряд ЗСА до проголошення такого ж мораторіюму, але не мав у цих заходах успіху. Мораторіюм СССР вигас вже раніше, ще 31-го березня, але у зв'язку з катастрофою на чорнобильській нуклеарній енергетичній станції, СССР не переводив жадних випробувань атомової зброї.

Вміжчасі приватна американська група, яка веде кампанію за обмеження продукції атомової зброї, або її заборони взагалі, за згодою Москви слідкувала за евентуальним випробуванням в Совєтському Союзі при допомозі спеціяльних апаратів, які реєструють підземні атомові вибухи. Єдиний вибух, який був зареєстрований в тому часі, був в американському стейті Невада в половині липня.

Совєтська телевізія і преса зручно пов'язала совєтське мораторіюм з річницею скинення атомових бомб на японські міста Гірошіму і Наґасакі і заклики закордонних лідерів до Уряду ЗСА пристати до совєтського мораторіюму і припинити всякі випробування атомової зброї.

Ще одна сенатська комісія схвалила допомогу антисандіністам

Вашінгтон. — Сенатська комісія в справах фінансування схвалила допомогу борцям за свободу Нікараґуа у висоті 100 мільйонів долярів і економічну допомогу країнам Центральної Америки у висоті 300 міл. дол. Тепер справу про фінансову допомогу антисандіністам буде розглядати повний склад Сенату.

Як відомо, на початку червня Палата Репрезентантів схвалила 100-мільйонну допомогу антисандіністам. І резолюція, прийнята Палатою Репрезентантів, і резолюція, що дістала схвалення сенатської комісії, включає в себе дозвіл для Сі-Ай-Ей керувати антисандіністською боротьбою нікараґуанських партизанів.

В сенатській комісії за резолюцію було подано 15 голосів, проти — 14. І цей підсумок, на думку політичних спостерігачів, заповідає гарячі суперечки повного складу Сенату. Вважають, що противники допомоги антисандіністам можуть вдатися до обструкції, тобто без кінця виступати в даній справі і відтягувати голосування. Для боротьби з такою тактикою прихильники допомоги антисандіністам повинні мати не менш як 60 голосів із 100 в Сенаті.

Голова Комісії закордонних зв'язків сенатор-республіканець Ричард Луґар вважає, що нині тяжко розраховувати на підтримку 60 сенаторів у справі про допомогу антисандіністам.

Із 100-мільйонної суми допомоги 30 міл. дол. буде припадати на харчові продукти, медикаменти, одяг та інші види невійськової допомоги, а 70 міл. дол. на військову допомогу. Сенатор-демократ Джим Сассер який є одним з головних противників надання допомоги антисандіністам серед членів Комісії в справах фінансування, сказав у розмові з репортером газети „Ню Йорк Таймс" Стівом Робертсом, що в цьому році Адміністрація Роналда Реґена доб'ється того, що борці за свободу дістануть військову допомогу. „Але в наступному році, — сказав Дж. Сассер, — антикомуністи військової допомоги не дістануть".

У СВІТІ

КОРОЛЬ ЙОРДАНІЇ ГУССЕЙН і єгипетський президент Госні Мубарак відбули дводенні розмови в Каїрі і докладно обміркували пропозиції З'єднаних Стейтів Америки, що їх запропонував обидвом лідерам віцепрезидент Джордж Буш, який недавно відвідував три близькосхідні країни — Ізраїль, Йорданію і Єгипет. Між Єгиптом і Йорданією існували свого часу непорозуміння у зв'язку з тим, що король Гуссейн наказав закрити деякі бюра Палестинської Визвольної Організації в Аммані, столиці Йорданії. Крім того Йорданія „видворила" єгипетського високого дипломата нібито за те, що він криткував політику короля Гуссейна. Окремі розмови відбулися між єгипетською й ізраїльською делеґаціями у справі полагодження прикордонних спорів.

ПОЛІЦІЙНІ РЕЧНИКИ в Мадриді висловили сумнів чи погрози, які були розіслані у формі листа до амбасад і консулятів держав Европейської економічної спільноти нібито басками-екстремістами і членами революційно-терористичної організації ЕТА, є автентичними, бо відомі лідери басків заявили, що ніхто ніде не приймав такого рішення про пімсту над европейцями, які вдержують дипломтичні зв'язки з Мадридом. Поліція думає, що якась терористична група використала, або підфальшувала фірмові листи ЕТА і спровокувала тривогу. Речники ЕТА заявили, що погрози є нелогічними і непотрібними під теперішню пору. „Ми боремося за наші права проти центрального уряду в Мадриді, а не проти цілого світу", — заявили баски.

ШІСТЬ КРАЇН ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

Ікстапа, Мехіко. — Лідери шістьох держав, які не мають атомової бомби і не зацікавлені в розвитку нуклеарної індустрії, звернулися у четвер, 7-го серпня ц.р., до урядів З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу негайно припинити атомові випробування всюди: під землею, під водою і в повітрі, розпочати розмови про врегулювання цієї справи та встановлення нагляду під зверхністю Організації Об'єднаних Націй, чи групи незацікавлених атомовою енергією держав.

Голови держав Мехіко, Індії, Греції, Танзанії, Швеції і Арґентини погодилися, у потребі, увійти до такої інспекційної комісії, а крім того заявили, що вони все одно спостерігатимуть за розвитком розмов в тій справі між ЗСА і СССР і звітуватимуть про свої спостереження на міжнародних конференціях, зокрема на Генеральній сесії ОН кожного року.

„Ми є переконані, — говориться у спільному комунікаті згаданої групи держав, — що немає більш важливої справи під сучасну пору, як стримання продукції і випробування атомової зброї, яка становить велику загрозу для всього людства, у війні і у міжвоєнному періоді". Як приклад, поодинокі делеґати наводили катастрофу на чорнобильській нуклеарній енергетичній станції і таку ж, з дещо меншими розмірами, катастрофу в ЗСА на Тримилевому Острові у Пенсильванії.

Беручи до уваги поїздку американських спеціялістів до Совєтського Союзу і пляновану другу зустріч на вершинах між президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, яку попереджуватимуть численні інші розмови і зустрічі між високими речниками урядів ЗСА і СССР, шість названих держав вирішили максимально використати існуючу ситуацію відпруження у відносинах між цими двома надпотугами і представити та відповідно розголосити свій плян заборони випробування атомової зброї.

В Комунікаті закликається також президента Р. Реґена і совєтського лідера М. Ґорбачова заініціювати скликання ширшої міжнародної конференції для основнішого обговорення цього важливого питання. У заклику нагадується урядам ЗСА і СССР, що вони повинні більше старатися під час переговорів у Женеві остаточно підписати новий договір, який гарантував би більшу безпеку для світу. Прем'єр-міністер Греції Андреас Папандреу заявив, що припинення підземних випробувань атомової зброї є тепер на часі і Вашінгтон повинен застановитися глибше над цією справою. Він хвалив уряд СССР, що цей принаймні робив спроби і добровільно дотримувався мораторіюму майже рік часу. Шведи вийшли навіть на конференції з конкретною пропозицією створити постійну комісію нагляду і контрольні станції. Такий проєкт мавби коштувати у початковій однорічній сталії 10 мільйонів долярів.

У політичних колах світу припускають, що ЗСА і СССР відгукнуться на пропозицію шістьох держав в сякий чи такий спосіб. Але враховуючи існуючу тепер атмосферу переговорів і зустрічей, треба сподіватися, що обидві відповіді будуть позитивними.

В АМЕРИЦІ

ВЛАСНИКИ КІЛЬКОХ крамниць в Бруклині, Н. Й., забрали зі своїх поличок порошковий напиток „Кул Ейд" після того, як отримали анонімні телефони, що напиток затруєний ціянкалієм. Нюйоркська поліція прослідкує цю справу, а науковці перевіряють пачки продукту. Це уже другий продукт корпорації „Дженерал Фудс" який є загрожений затруєнням ціяніду.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ЧЛЕНІВ Палати Репрезентантів вимагає щоб Сенат віддав до суду справу засудженого судді Геррі Клерборна. Клерборн, який тепер відбуває дворічну кару в тюрмі, продовжує діставати свою платню. Конгресмени вважають, що Клерборн повинен мати ще один судовий розгляд.

АДМІНІСТРАЦІЯ президента Роналда Реґена передбачує, що цьогорічний дефіцит зросте до 230,2 біл. дол. Цей дефіцит буде більший на 9 відсотків від минулорічного 212 біл. дол. дефіциту.

ВІДДІЛ ОХОРОНИ здоров'я стейту Ореґон надіслав генеральному секретареві ЦК КПСС Міхаїлові Горбачову рахунок на оплату витрат, зв'язаних з вимірюванням рівня радіоактивности на території стейту після катастрофи на Чорнобильській енергетичній станції. Висота рахунку 73,060 долярів.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА „Правда" підтримала сенатора Едварда Кеннеді, який виступив проти затвердження члена Верховного Суду З'єднаних Стейтів Америки Вілліяма Ренквіста головою суду. „Правда" називає В. Ренквіста „закоренілим расистом" і пише, що рішення президента Роналда Реґена номінувати Ренквіста на пост голови Верховного Суду є „спробою позбавити американців залишків демократичних прав". Газета заявляє, що затвердження Ренквіста головою Верховного Суду викликало нібито різкі протести американців.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, посадник Ню Йорку Едвард Кач заявив, що ті нюйоркські церкви, які з розпростертими обіймами приймали недавно Даніеля Ортеґу, „вчинили погану службу свободі релігії". Назвавши лідера сандіністської хунти диктатором, Е. Кач, сказав, що він „зрадив свою власну революцію". „Я взагалі не розумію, як можна не бачити всього того, що Ортеґа творить проти Церкви", — зауважив Кач, нагадавши, що лише за останні три роки з Нікараґуа були вигнані 20 католицьких священиків і один єпископ. „Сандіністський уряд намагається примусити Церкву замовкнути", — сказав посадник Ню Йорку. Єпископ Шан О'Моллі, який очолює католицький центр іспаномовних громадян у північно-східніх стейтах, заявив на пресовій конференції: „Становище в Нікараґуа погіршується з кожним днем. Сандіністи вже примусили священиків мовчати. Релігійні лідери бояться говорити правду про ситуацію в країні. Якщо вони відкриють рот, їх можуть вигнати з країни.

КІЛЬКА СОТ СТУДЕНТІВ провели у середу, 6-го серпня, біля амбасади З'єднаних Стейтів Америки в Манілі демонстрацію, протестуючи проти американських військових баз. Як повідомляють пресові аґентства, демонстрація пройшла мирно. Студенти обмежилися викриками і погрозами на адресу „американських імперіялістів".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політична атмосфера

Віцепрезидент Джордж Буш, який їздив на Близький Схід у посередницькій мировій місії, висловився в Каїро дуже позитивно про шанси замирення у тому обширі. Він нараджувався в Єрусалимі з ізраїльським прем'єром Шімоном Перезом, в Аммані — з йорданським королем Гуссейном, і в Каїро — з єгипетським президентом Госні Мубараком. Свій оптимізм аргументував так, що тепер, мовляв, він застав на Близькому Сході змінену політичну атмосферу. З ким він тільки розмовляв, — кожний висловлював тугу за миром, кожний висловлював готовість миритися. Буш не є фантастом, а досвідченим державним мужем — реалістом. Тому він сам підкреслив, що трудно сподіватися того замирення за місяць-два чи рік-два, але напевно це станеться в найближчій декаді, при чому включив у те замирення також Ливан, тепер зовсім занархізований і поруйнований однаково зовнішніми сусідами, як і громадянською війною.

Цікаво, що в такому самому дусі була на ту саму тему остання недільна синдикована стаття колишньої амбасадорки ЗСА в ОН Джін Киркпатрик. Вона — знаменитий знавець міжнародних відносин, зокрема на Близькому Сході, звернула увагу, що коли марокканський король Гассан II, голова Організації Африканських Країн, зважився запросити до себе на нараду ізраїльського прем'єра Переза, то мусів орієнтуватися на те, що більшість африканських країн (де не всі є арабськими) бажають собі замирення, і коли Сирія з її радикальним екстремістом Ассадом у кермі зірвала дипломатичні зв'язки з Марокко (також Лівія і Альжир!) на знак протесту проти наради Гассана з Перезом, — то ані Савдійська Арабія, ні Тунісія й Емірати не заявилися проти тієї конференції в Марокко. Крім єдиного Єгипту, ні одна арабська держава не визнала ще існування Ізраїлю як самостійної держави, і вони виминають навіть назву „Ізраїль", заступаючи її глузливим окресленням „сіонізм ". Але такий стан не може тривати вічно, і зрозуміння цієї правди вже просякає до поміркованих арабських країн, зорієнтованих на Захід, а не на Москву.

Подібний процес стосується і міжнародного тероризму. Хоч лівійський диктатор Муаммар Каддафі міцно тримає у своїх руках вірну йому армію і хоч він (як твердять газети) — у пімсту за американський налет на Тріполі начебто купив за три мільйони долярів трьох схоплених в Ливані західніх закладників та убив їх (двох американців і одного англійця), проте одверто цим не чваниться, та й сирійський диктатор Ассад застерігається, що він не протеґував ніколи тероризму, хоч згідно із західніми засобами масової інформації він це робив і робить.

Політична атмосфера — це поняття абстрактне. Але в політиці воно має реальне значення. Коли настає на місце вчорашньої напруженої атмосфери атмосфера відпруження і бажання злагоди, то та злагода приходить вже без труду, бо немає найважливішої психологічної перешкоди, якою є нехіть до порозуміння, настрій ворожости і взаємне недовір'я. У політиці треба також бути терпеливим. У політиці величезну ролю грає час, який доводить до зміни коньюнктури, до зміни осіб, від яких залежать діла, і до зміни політичної атмосфери. Саме про це говорив віцепрезидент Джордж Буш і про це писала Джін Киркпатрик, обоє високоосвічені державні люди-дипломати. І треба їм вірити.

ПЕРШИМ ЧУЖИНЦЕМ, якому було дозволено приземлити свій власний літа в Сибірі, ав 88-річний мільйонер Арманд Гаммер. У понеділок, 4-го серпня, в Новосибірську, де відкрилася привезена А. Гаммером в СССР виставка картин „П'ять віків шедеврів", приземлився літак типу Боїнг-727, на покладі якого, крім його власника, була група західніх і совєтських репортерів, відповідальний співпрацівник міністерства культури СССР, американський лікар Робрерт Гейл і офіційний біограф Гаммера. Коли літак приземлився в Новосибірську, Гаммера, його жінку і їх гостей відвезли в місцеву галерію, де відкрито виставку привезених американцем картин.

АҐЕНЦІЯ НАСА ВИБРАЛА інженера Дж. Р. Томпсона з Принстону, Н. Дж., на пост головного директора до Маршалл Центру в Гюстоні. Томсон буде головою проєктування нових частин для міжпростірних кораблів. Дотепер Томсон очолював принстонську лябораторію протоплязми. Перед тією працею Томсон працював 23 роки в НАСА, відав проєктом „Скайлеб" і працював над проєктами моторів до кораблів.

Ярослав Курдидик

ДОКТРИНА ПРЕЗИДЕНТА РЕҐЕНА

Чи є або чи пак існує і діє окрема доктрина, яку слід було б назвати „Доктриною президента Роналда Реґена?". Такого типу питання, висовують уже не від сьогодні різні політичні спостерігачі і коментатори.

І це питання зактуалізував особливо тепер факт із приділом найбільшої досі допомоги у сумі 100 міл. долярів антикомуністичним повстанцям, або, як їх називає президент Реґен — „борцями за волю в Нікараґуа".

На питання, як слід добачуватися та аналізувати прояви дії вищезгаданої „доктрини Реґена", міжнародні речники намагаються відповісти, що її треба розглядати у двох аспектах: що із приходом Р. Реґена на пост президента ЗСА він зумів „схопити і припинити змісця" просовування комуністичних імперських зазіхань, і що за період його владування Кремль не може почванитися будь-якими помітнішими політичними досягненнями. А далі кажеться, що Реґена треба вважати за першого поміж останніми президентами ЗСА, який докорінно збагнув московсько-комуністичне лицемірство і розпочав вести діялог такою самопевненою формою мови, яку зразу ж зрозуміли у Москві, що, мовляв, тут є границя моїх державницьких принципів, від яких ніколи не відступлю ...

Не менш наявно доктрина президента Реґена проявляється і в тому, що він вирішив поставити СССР перед доконаним фактом, що у двох обширах, в Афганістані і Нікараґуа, де Москва намагається закріпити і розбудувати свої експансивні мостові причілки, Президент висунув протидіючу силу повстанського антикомуністичного спротиву, яких не всилі подолати сандіністичний уряд в Нікараґуа, ані понад 100,000 армія комуністичних окупаційних військ в Афганістані. В обох випадках ця боротьба є в опозиції проти поширювання у їхніх країнах марксистських впливів, або, уточнюючи, проти закріплювання суто прокомуністично-московських впливів у цих обидвох країнах.

Щоправда, у цих обидвох рухах спротиву ЗСА не беруть участи безпосередньо, але ж з другого боку Америка підтримує майже повністю співпрацю з ними. А далі завважують політичні аналітики, що коли прийшло б до будь-якого вияву замирення в Афганістані чи Нікараґуа, воно у великій мірі залежатиме від того, наскільки Америка погодиться включитися у цей процес злагоди, а ще важливіше — чи погодяться ЗСА запевнити там тривку ґарантію такої злагоди?

Знавці і совєтологи Заходу твердять майже однозгідно, що в час, коли Совєтський Союз намагається просовувати „політику присмирювання" збройною силою, а в дальшому — „плянуванням інкорпорації" нових територій, ЗСА твердять, що до повного замирення може прийти тільки тоді, коли в обидвох державах, тобто в Афганістані і в Нікараґуа, вдасться втягнути у мирову дискусію представників групи резистансу, що за довгі роки боротьби зумів викристалізуватися у самостійницькі вимоги, мати свою власну і ні від кого незалежну державу — із абсолютним відмежуванням від комунізму і його впливів.

Достовірні політичні джерела подають, що у домовленнях, які ведуться тепер за посередництвом ОН між Пакістаном та Афганістаном, вже дійшло до точного узгіднення, яким чином допомогти і запевнити поворот чотирьом мільйонам афганських втікачів. Очевидно, що тут береться до уваги „повну невтралізацію Афганістану", як теж дотримування „неінтервенції у внутрішні справи". При чому залишається найосновніше рішення, — чи совєти погодяться вивести з Афганістану свої окупаційні війська?

Оптимісти замирення в цьому обширі твердять, що саме тепер СССР зробив уже першу неочікувану ніким несподіванку — проголошення , що він відкличе одну повну змоторизовану панцерну дивізію в силі 6,000 - 8,000 вояків, але висовує вимогу, щоб теж і з боку повстанців припинився резистанційний рух, який ЗСА, зокрема в останніх двох роках, почали підсилювати протипанцирною і протилетунською модерною зброєю у формі менших типів ракетних базук. Є вже віднотовані перші совєтські втрати у танках і панцерних транспортах, а навіть у бойових гелікоптерах і постачальних літаках.

Не менше труднощів заповідається і для Нікараґуа, в якій „контрас" хочуть збільшити число своїх вояків із 15,000 до 20,000.

А коли, як це повідомляється, крім достави модерної зброї, їх пічнуть вишколювати відомі інструктори „Зелених беретів", то це напевно збільшить престиж ЗСА в Південній Америці в очах антикомуністичних сил у ліквідації совєтської загрози.

Володимир Барагура

„ЯК СТРАШНО — ЛЮДСЬКЕ СЕРЦЕ ДО КРАЮ ОБІДНІЛО"...

Petro Mirchuk „In The German Mills of Death 1941-1945." Published by Vantage Press, Inc., New York 1976 (first edition) and by the Survivors of the Holocaust (second edition) 1985. Сторінок 225 вісімки. Ціна 12 дол.

II.

Такі вигадливі способи задавати терпіння своєму ближньому поставали в головах і звироднілих мозках садистів, які знаходили насолоду не то приглядатися, але власноручно завдавати своїм безневинним і безборонним жертвам фізичні й психічні тортури. І ці тортури, вигадані виродками людства, знаходили апробату людей, які стояли в проводі німецького народу й держави. Бо що інше строгий, суворий, безоглядний режим у таборах примусової праці, яка проходила в кацетах під глумливим гаслом „Арбайт махт фрай" („Праця освободжує людину"), що інше невигоди побутового життя в таборах ізоляції — голодування, непосильна праця, відсутність санітарно-гігієнічних умов, брак лікарської опіки, суворі покари чи навіть кара смерти, а що інше зайве безглузде знущання, як спалювання дітей живцем на рожнах, у крематоріях чи на кострах, „полювання" на людей мов на диких звірів при помочі лютих собак, які роздирали жертву на шматки, а „мисливі" дострілювали недогрижені жертви, обливання обнажених в'язнів на тріскучому морозі водою, поки не перемінилися в льодові брили, будування „веж", змушуючи людей нести в долонях жарини вугілля, стріляння цілих груп людей з рушниць, вживаних до вбивання тварин у бійнях, добивання знесилених людей задушенням колінами.

Проте в ім'я справедливости автор стверджує, що в рідких випадках поміж сторожами СС були не тільки садисти, але й люди привітні, або такі, що, хоч совісно виконували свої службові завдання за наказами згори, чи то з почуття обов'язку, чи зі зле зрозумілого патріотизму, чи з бажання приподобатися зверхникам тощо, не надто присікалися до в'язнів і „дивилися крізь пальці".

П. Мірчук твердить, що намаганням таборової адміністрації, яка до успішного ведення своєї праці послуговувалися теж доносчиками з-поміж слабодухих в'язнів, було тортурами, приниживанням, голодом, карою смерти зіпхнути людей до рівня тварин, зламати їхні фізичні й духові сили, щоб без опору йшли на загибель..

Голод був одним із найбільш небезпечних засобів таборової адміністрації вбити в в'язнів почуття людської гідности. Траплялися випадки канібальства, викрадання співв'язням шматків поживи, божевілля, коли виголоджений в'язень байдужнів до цілого оточення й реагував тільки на згадку про харч.

Читаючи про ці жахіття таборів примусової праці, насуваються слова поета: „Як старшно — людське серце докраю обідніло"...

Перебування у концтаборі рівнялося линвоходові, який за всяку ціну намагається зберегти рівновагу поміж життям і смертю. Тому цьому жахливому походові „ангела смерти" П. Мірчук протиставить у своїй книжці позитиви людської психіки і людської вдачі, яких не всилі придушити найжорстокіші зусилля нелюдів. Це — безмежне, майже тваринне бажання людини жити мимо всяких терпінь, це віра й надія, це непереможна воля жити, це інстинкт самозбереження за всяку ціну, це вигадливість рятувати себе, „без надії таки сподіватись", зберігаючи при тому людську гідність, відкидаючи опідлення, це почуття любови ближнього і бажання допомогти йому за найгірших умов навіть ціною пожертвування собою, як це мало місце в групі українських в'язнів, коли два до омани подібні земляки помінялися й один із них пішов на смерть, щоб його друг-двійняк, командир частини УПА на Волині, міг вийти на волю й віддати свої здібності й послуги на визвольну боротьбу проти німецьких та большевицьких окупантів і проти польських боївок.

Велику відпорну силу давало українським в'язням почуття національної єдности, намагання жити групою в одному бараку й працювати в одному з'єднанні („командо"), деякі особисті знайомства і зв'язки з раніших часів із людьми німецького походження, жителями українських земель. Завдяки тому українській групі легше було протиставитися двофронтовим атакам — з боку СС і німецько-нацистської адміністрації та з боку польсько-фольксдойчівського елементу, з рядів якого рекрутувалися всякі „капо", „бльокові", „передовики". З їхніх рук згинули два брати Степана Бандери. Один із них — д-р Олександер Бандера був одружений із сестрінкою міністра закордонних справ фашистської Італії графа Чіяно. З цього приводу Чіяно звернувся до Гітлера з вимогою повести слідство, яке закінчилося смертю від побоїв „капо" Краля і Поткульського, які були причастні в смерті О. Бандери. Але за офіційну причину смерти Бандери подано шлунковий розлад...

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про опону і зустріч світів

Коли ви належите до тієї великої групи жінок, яка провадить постійно в самоті авто, напевно зрозумієте та будете співчувати з нами.

Тріснена опона та ще у найгіршому пополудневому русі біля летовища Ля Ґвардія — це справді неприємна пригода особливо тоді, коли знаєте, що багато в цій порі джентлменів-лицарів на автостраді немає, щоб вам хотіли допомогти її змінити. Але тим разом стара українська мудрість, якої мене навчила одна із бабунь, що „не роби нікому добре, — не буде тобі зле", себе не оправдала. Ще довго перед згаданим неприємним випадком, розпитувала мене друга самітня жінка в авті, куди їхати на летовище, і я порадила їй їхати за мною та пильно вважати, щоб вона у русі не „згубилася".

Ця жінка відразу затрималася, завваживши мій випадок, і не зважаючи на поспіх, рішила із вдячности допомогти мені змінити опону.

Однак наші спільні сили не могли нічого вдіяти — пакосна опона не давалася відкрутити, і ми стояли на краю автостради, даремно вимахуючи руками до проїжджих. Ніхто не хотів зупинитися, навіть поліцист проїхав, не зважаючи на прохання „немічних" жінок. Аж вкінці — о диво — таки хтось пристанув, і до нас підійшов молодий оливкової барви чоловік та, усміхаючись, заявав, що він допоможе. Вже після кількох слів він поспитав мене, чи я не з Чехо-Словаччини, а довідавшись, що українка, пояснив, що він сам ливанець з Бейруту. Моя випадкова знайома, яка так гарно хотіла мені віддячитись за прислугу — вказівку дороги на летовище, включилась у розмову, засипуючи питаннями, і з певним здивуванням слухаючи розмови екзотичних для неї представників двох світів.

Мій добрий самаритянин, почувши, що я українка негайно поспитав, чи маю родину або близьких біля Чорнобиля, а я запитала його як він прийняв останні вибухи бомб у Бейруті, обережно виминаючи оцінювати одну чи другу сторону міжусобиці.

Але саме через ці катастрофи, які спіткали наші народи, ми відразу найшли спільну мову, і зміна звичайної автової опони перемінилася в дружню виміну думок, переживань і створила невидний міст поміж нашими двома, такими різними світами.

Ми спільно ствердили, що ці сумні події, які переживають наші земляки, дали цілому світові відомості про наші народи і нашу долю, бо ледве чи ще кілька років тому американка, що її я припадково зустріла на шосейній дорозі мала б уяву, що таке Україна.

Коли ми так втрійку закінчили в повній гармонії зміну опони і я старалася попсоване колесо вложити до багажника авта, мій новий знайомий ливанець, вихопив його мені з рук, із усміхом завважуючи: „ви, українці, завжди хочете бути самостійні! А це колесо надто важке, щоб така жінка, як ви, його підносила".

На краю рухливої, повної авт автостради, ми розпрощалися як старі знайомі, — три представники трьох різних світів, яких з'єднало тут, в Америці, одне звичайне людське бажання — помочі другому.

Око

З ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Можливості мозку людини

Умовно висловлюючись, сучасна людини у відношенні об'єму мозку три з половиною рази „розумніша" від шимпанзе і тільки два з половиною рази розумніша від свого предка, що жив три мільйони років тому. Так нам каже наука про еволюцію.

Вже сам факт обмеження об'єму мозку впливає на „розмір" нашого знання. Число невтронів мозку голови людини оцінюється приблизно в тисячу більйонів. Здібність мозку приймати і засвоювати знання або інформацію оприділяється виразом „біт". Це кількість інформації, яка може бути передана словом „так" або „ні". Тебто людина на інформацію погоджується, вона її потребує, або інформацію відкидає як непотрібну.

Сумарна здібність наших органів чуття приймати відомості зі зовнішнього світу складає триста „біт" на секунду. Якщо б людина жила сто років, тобто 3.15 більйонів секунд, тоді мала б інформацію в кількості тисячі більйонів „біт", інакше кажучи, були б використані всі невтрони нашого мозку. З того можна зробити висновок, що природа дала нам теоретичну можливість жити 100-115 років.

Важливим є те, що мозок людини має обмеження. Із величезної кількости інформацій, яку він отримує з оточення, мозок засвоює тільки невелику кількість. Досі невідомо, чому мозок людини затримує олну якусь інформацію, але ал гок відкидає іншу, „не пи-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Михайло Кучер

Московські газети про військовий стан у Польщі

II.

„Літературная газета" постійно нагадує, що запровадженням воєнного стану тішилися старші віком люди — поляки. Це неправда, бо власне вони пам'ятають — совєтську пісню часу наступу червоної кінноти Будьонного з гаслом „Дайош Варшаву!"

Справжню дату проголошеня воєнного стану знав тільки совєтський генерал Куліков у Варшаві та Ярузельський.

„Літературная газета" вживала у заголовках своїх звітів з Польщі виразів з „культу", себто з релігійної термінології, що не властиве і чуже совєтській пресі. Писали, наприклад: „Вони хотіли розп'ясти Польщу". Яка іронія! Адже поляки релігійні, а тут справді безбожна Москва не дозволила їм розіп'яти свою батьківщину.

„ЛГ" переконує своїх читачів, що поляки ненавидять „Солідарність". Вони, мовляв, добре знають твори Леніна і згадують його слова та висловлюють подяку за воєнний стан. Поляки переконані у „соняшній будуччині соціялістичної Польщі". Совєтські кореспонденти не друкують прізвищ тих поляків, які дякували за проголошення воєнного стану. Причини? — ті, хто дякував, бояться, що їх повісять. Хто повісить? Ті, хто не люблять воєнного стану, а їх є багато.

У кореспонденції „Терор під охороною Церкви" „ЛГ" пише, що головною темою проповідей польських священиків був заклик до страйку. А запровадження воєнного стану стримало демонтаж соціялізму .

„Правда" писала, що відносини між селом та містом — найтяжче питання в Польщі. В соціялістичній Польщі існує приватна власність на землю; селян, які мають землю, є три мільйони. Не дивно, що „Солідарність" покладала великі надії на село. Процес спонтанного занепаду соціялізму в Польщі може припинити тільки ліквідації приватної власности на землю. Тоді настане спокій назавжди. Стільки написала „Правда".

Всі соціялістичні країни охопив повний крах окупаційної ідеології. Віра зникла, залишився ритуал. Це відноситься і до СССР. Відомості про це маємо і в совєтській літературі. Письменники почали писати про „голод міту". Релігію заборонено, життя знищило віру в соціялізм. Капіталізм неможливий. Тоді що? Польська „Солідарність" — це нова віра в новий „міт".

Кремль розглядає Польщу як Афганістан, хоч є і різниця. Кремль уживає Польщу як країну, де випробовуються засоби боротьби з потенціяльним рухом спротиву в самому Совєтському Союзі — безжалісні репресії, знищення дисидентського руху, арешти потенціяльної опозиції, переслідування релігії, неможливість виїзду за кордон, страх перед інтеліґенцією. Вона може почати сумніватися, чи справді потрібен соціялізм. Чи справді потрібна контроля партії над мисленням і культурою. Війну з польським народом Москва веде польськими руками. У Кракові та околицях готувалися до впровадження воєнного стану. Арештовано тих, хто мав у суспільстві авторитет. Як хто не відчиняв дверей, — штурмові відділи ламали їх. Крім діячів „Солідарности" арештували працівників університетів, студентів, священиків, вчених. Серед арештованиих були діти. В самому Кракові заарештовано чотириста осіб. Обвинувачення — розповсюдження фальшивих інформацій може викликати паніку.

Польське суспільство не сподівалося запровадження воєнного стану. На проголошення перше зареаґувало робітництво, металюрґійний комбінат ім. Леніна, Нова Гута. Почато так званий окупаційний страйк. До робітників долучилося двісті студентів вищих шкіл Кракова. Академічна молодь залишилася з робітниками до кінця страйку, хоч їм пропоновано втечу.

До штурмових відділів поліції приєднано військо. Стратегічні об'єкти оточено танками і панцерними автами. На територію страйку прибувають священики. Вночі з 15-го на 16-те грудня військо почало атакувати. Було чути сирени; тьму пронизувало гостре світло. Танки розбивають брами. Атакують штурмові відділи (ЗОМО). Вояки дико виють, виглядають як після заживання наркотиків. Робітників атакують поліційні собаки, спроваджені із Східньої Німеччини. Робітників б'ють палицями. Страйкарі починають голосно молитися, співають релігійні і патріотичні пісні „Ти, Господи, який помагав борцям за найсвятішу справу". Страйк продовжувався десять днів.

Брутально бито студентів університетів, роздягано до білизни, загнано в поліційні авта та вивезено. Страйк розповсюдився на всі важливі підприємства Кракова. Університет проголосив страйк.

У Кракові крім страйкарів відбулися чотири маніфестації біля пам'ятника Леніна. В Новій Гуті робітників і решту демонстрантів обливано водою з водних гармат. А мороз був кілька ступнів. Бито палицями, вжито сльозоточивий газ. Військо замкнуло Ринок у Кракові. Відбулася маніфестація біля пам'ятника Міцкевичеві. Били спеціяльно молодь. Населення Кракова зривало з мурів оголошення влади, або перекреслювало напис: „Польща бореться?"

Влада арештовувала жінок, забирала від них дітей. В одному Бидґощі замкнено до в'язниці сто жінок. Поліція залишала без догляду немовлят арештованих матерів.

Є системи, які обіцяють людству безтурботну будучність, але в яких на практиці можуть проявлятися тільки підлота і пристосованість. Репортажі „Літературной ґазети" і „Правди" — це вияв вищезгаданих властивостей. Таке саме оглуплювання маємо і в совєтському літературознавстві, що його розповсюджує Інститут світової літератури. З логікою і правдою в тому інституті ніхто не рахується. Візьмімо історію з Андре Жідом, який відійшов від капіталізму, бо „цей великий художник не мав чим дихати в тодішніх умовах Франції". Власне Андре Жід побачив протилежне — неможливість письменникові дихати в СССР. 1936 року він приїхав у Москву і своє розчарування описав в есеї „Повернення з СССР". У Москві його негайно охрещено „капіталістичною лялькою" з характерним буржуазним націоналізмом.

Ще гірше вийшло з письменником Говардом Фастом. 1953 року його нагороджено Премією Миру, а в 1957, коли він вийшов з комуністичної партії і написав розторощуючу комунізм книгу „Голий бог", в якій засудив політику

(Закінчення на стор. 4)

Пообідній прохід по Парижі

Сумна подія спонукала мене до третіх з черги відвідин Парижу: смерть і похорони сарсельського пустельника Володимира Кубійовича. Полагодивши конечні справи, довівши до близького закінчення україномовної енциклопедії й побачивши перший том енциклопедії англомовної, професор склав останній звіт зі свого життя („Мені 80") й тихо відійшов з цього світу і свого суворого, майже манастирського Сарселю. Щось так, як Франковий Іван Вишенський „і ступив, і тихо щез..."

Поховавши в п'ятницю „Пана Отамана" й упорядкувавши в суботу тяжкі, невеселі думки, які вривалися в душу в часі оглядин усіх закутин сарсельської обителі, включно з предметами, які служили сарсельському Панові тридцять з лишком років для готування енциклопедії, ми вибралися в неділю на Службу Божу, а після неї на пообідній прохід по Парижі.

Невелика церковна заля цієї колишньої шпитальної каплиці заповнена парафіянами й туристами. Править Владико Михайло, екзарх нашої Церкви у Франції; лагідно співає парафіяльний хор. Церква, мабуть, у різні часи різно прикрашена, а головний тон їй надає недавній ще дуже оригінальний іконостас відомого, хоч доволі молодого, маляра Омеляна Мазурика. Хоч ми познайомлені з його творчістю з недавніх оглядин його виставки в Ню Йорку, іконостас і для нас був великою новістю. Як сприйняла його паризька громада, мені невідомо. А шкода, бо можна було б порівняти два помітні церковні твори — в Парижі і в американському Кергонксоні, й винести деякі спільні спостереження. А ще й до того, після відправи наспіла сумна вістка про несподівану смерть автора кергонксонського іконастасу Якова Гніздовського.

Церква св. Юліяна Убогого з УІ століття в Парижі

Після закінчення Служби — зустріч з місцевими громадянами у сусідній каварні розмова з Мазуриком і прохід. Небагато часу для нього й оглядин міста, ще й до того погода непривітна, тож ми обрали не Ейфельову вежу і не королівські замки, галерії й музеї, але куди суворішу туру: славетньої Сорбони, цього віковового інтелектуального центру Парижу, Франції і донедавна — світу.

Площа Сорбони при бульварі Мішель і вулиці Расін й мандрівка по ній і довкруги неї — це справжня практична, наочна школа інтелектуальної історії Франції і її славетньої стародавньої столиці. Почалася вона чи не в половині останнього перед Христом століття, коли зайняли її парісії, невелике плем'я галійців, які прибрели сюди з теперішньої Бельгії. Центр цієї сорбонської дільниці — це Паризький університет, який за назвою палати й її просторого бльоку, називали й досі називають Сорбоною. В головному її будинку зберігся у цю пору в основному тільки філософічний факультет, а вже в іншому сусідньому будинку примістився факультет правничий. Сорбонський комплекс обіймає також сусідній міжнародний студійний центр, Латинський квартал, в якому приміщені окремі будинки різних народів. Чи треба сумніватися в тому, що Париж, загубивши в недавній минувшині столичну рангу в ділянці політики й економії, таки зберігає виїмкове місце в ділянці культури, зокрема ж мистецтва?

Недалеко від дільниці Сорбони стоїть величавий Пантеон. На ньому вартий подиву скромний напис: „Великим мужам — вдячна батьківщина". В Пантеоні поховорені справді великі, а не впливові в свій час люди. Не хоронять у ньому королів і тільки рідко вождів. Либонь у ньому немає ще жінки. Якщо це так, то можна б закластися, що не за горами той час, коли жінки стануть пікетувати Пантеон й тих, які вирішують привілеї бути в ньому похованими. Адже від часів славетньої Марії Кюрі, (що й говорити про Жанну Д'Арк,) мала Франція гідних кандидатів-жінок на посмертну резиденцію у Пантеоні. І ще думка про домо суа: чи не знайшлися б причини, при державному статусі України, щоб у Пантеоні спочивали такі парижани, як щойно усопший Володимир Кубійович?

Та залишім „фантастичні думи, фантастичні мрії" й вернімся до ближчого й дальшого оточення Сорбони. Довкруги незлічені скарби архітектури й історії, а вже найбільше історії церковної. Ось запрошує вулиця Отців святого Северина, а на ній — чудовий манастир з безліччю арк, коридорів і кружганків, химерно прикрашених. Ось самітна вежа св. Якова при вулиці Ріволі, призначення якої так важко відгадати.

А вже найбільше полонить порівняно невелика церква святого Юліяна Убогого, положена недалеко славної катедри Нотр-Дам, при вулиці цієї самої назви. Її уважають найстаршою церквою Парижу, початки якої йдуть до УІ сторіччя.

Розбудовано її в XII столітті, а згодом у ХУІІ відновлено фасади. Занедбану до краю церкву передано до вжитку мельхітам, цьому невеличкому відламкові східньої католицької церкви, який нараховує в цю пору 340,000, в тому числі 190,000 в Сирії, Ливані, Єгипті, Палестині, Іраку та біля 150,000 є емігрантів в Америці. Як відомо, мельхіти мають свого патріярха, підчиненого Римові. Його ім'я патріярх Антіохії і цілого сходу (Орієнту), Олександрії і Єрусалиму. В церкві чимало старих ікон і різьб, між якими є різьба короля Шарлемана з ХУІІ і Розп'яття з ХУІ ст. ст. й до того російська казанська ікона. Напроти церкви знаходиться дивний музей знарядь для тортур, а при самому вході велика залізна клітка для пав, чи папуг. Це приміщення для колишніх покутників...

Як згадано, дільниця Сорбони обіймає також вулицю Расін. Відома нам ця вулиця сумною славою. На ній вбивник Шварцбарт замордував Головного Отамана Симона Петлюру сьомома кулями продірявивши його тіло. Сімь куль, по одній, за кожну літеру „Україну". Похорони Отамана, як відомо, відбулися з церкви св. Володимира, (колись шпитальна), при бульварі Сен Жермен, на мурах якої приміщена траурна таблиця, бо там скінчився Отаман. Ще мимохідь мандруючи крутою вуличкою Сен Жака, ми довідалися про несподівану смерть Гніздовського, який у зносинах з чужими вживав ім'я Жак. Ще один прикрий спомин, зв'язаний з паризькими вулицями, віковими свідками тріюмфів і трагедій.

Закінчуючи цю коротку недільну мандрівку по Парижі ми наткнулися на вулицю чи радше площу Панлейв, на якій стоїть пам'ятник славному Монтаневі. На пам'ятнику письменника, під його вирізбленим погруддям, поміщено його чудову оцінку Парижа. Ось вона в перекладі: „*Париж здобув серце мого дитинства. Я є французом тільки задля цього великого міста могутнього понад усе і незрівняного в своїй різноманітності. Париж є славою Франції і однією з найшляхетніших оздоб світу*".

Монтань народився 24 червня 1533 року. Чотиристап'ятдесят три роки згодом я готовий підписатися під його деклярацією.

Ярослав Падох

„СКАКАТИ З ПАРАШУТОМ ніколи не пізно". Такої думки дотримується 87-річний пенсіонер з Сан Франсіско С.Смит. В день свого народження він зробив 216-ий скок з трикілометрової висоти. Не має наміру він відмовитися від свого „габбі" і надалі.

ТЕЛЕФОНІЧНА КОМПАНІЯ Ем-Сі-Ай, якою користуються особи, коли телефонують на дальшу віддаль, підвищують оплати на 25 відсотків. Речники цієї компанії заявили, що мешканці Ню Джерзі платитимуть більше, але все ж таки менше, ніж ті особи, які вживають лінії компанії Ей-Ті-Ті. Голова Ем-Сі-Ай Вілліям Мармон сказав, що його компанія тратить гроші через конкуренцію.

БІЛЯ БУДИНКУ АМБАСАДИ ЗСА у Канберрі велика група австралійських фармерів влаштувала демонстрацію протесту проти рішення вашінгтонської Адміністрації субсидувати американських фармерів, які продають Совєтському Союзові пшеницю за ціни, що є нижчими, ніж на міжнародному ринку. Представники фармерів вручили резолюцію протесту амбасадорові З'єднаних Стейтів Америки в Австралії Вілліямові Лейнові і висловили стурбованість незрозумілою, на їх думку, політикою ЗСА. У Вашінгтоні тепер перебуває австралійська делегація на чолі з міністром сільського господарства Джаном Керином, яка намагається припинити хоч би укладення дальших контрактів. Дж. Керин заявив, що американсько-австралійські відносини тепер проходять важливе випробування. „Створилася парадоксальна ситуація, — сказав Керин. — Американські архиконсерватисти говорять про важливість баз ЗСА в Австралії для захисту вільного світу, а самі продають збіжжя Совєтському Союзові за пільгові ціни." За оцінкою австралійського уряду, від рішення Вашінгтону про субсидування своїх фармерів Австралія лише в цьому році втратить 250 мільйонів долярів.

У героїчному змагу за свою державність

Український народ зложив безчисленні жертви за свою незалежність у боротьбі з московськими й гітлерівськими наїздниками... Вся Україна вкрита могилами юних борців за свою батьківщину та її волю віддали найдорожчий скарб своє життя. В розгарі Другої світової війни та шалу нищення окупантом всього, чим дорожив український народ, вбільшості не знаємо, де ті дорогі могили. В жорстокій совєтській дійсності українське населення не має змоги вшанувати поляглих борців. Воно тайком закосичує квіттям уцілілі могили та нишком розказує своїм дітям і внукам, хто і чому спочив у них. Світла пам'ять про цих неустрашимих героїв передається з покоління в покоління і невсилі затерти її безприкладний терор, психушки, депортації в сибірські тайги і розстріли...

Збережені списки поляглих

З деяких теренів українських земель збереглися хоч списки поляглих. До таких теренів належить Тернопільщина, де завдяки Проводові ОУН цієї округи в 1948 році найшлися люди доброї волі, які зібрали сотки біографій воїнів УПА та їх симпатиків, що впали на полі слави, або загинули серед нелюдських тортур в енкаведівських підвалах.

Із зібраних списків підпільна редакція приготувала книжку п. н. „Тернопільщина — список упавших героїв української революції...", що містить біографії понад 730 вояків УПА і підпільників, які від 12 березня 1944 року до 31 грудня 1948, під час поворотної московсько-большевицької окупації України, загинули у боротьбі за свою державність. Між біографіями є понад 50 життєписів старшин УПА і визначніших діячів підпілля, згадано понад 30 курінних і сотенних УПА, а теж дівчат-героїнь: санітарок, зв'язкових і прихильниць УПА.

На зміст книжки зложилися: вступна стаття, що наголошує значення героїзму в боротьбі народу за волю, збірник біографій поляглих за районами та хронологічно за датою смерти, поазбучний показник поляглих, додаткові біографії зі знімками, організаційна схема і адміністраційні карти. Райони подані в такому порядку: Велико-Борківський, Микулинецький, Козлівський, Зборівський, Заложцівський і Велико-Глибочоцький. Збірник підкреслює, що підпілля було поширене на цілому терені і мало інформаторів у всіх селах, що апарат справно діяв.

11-ий том „Літопису УПА"

Редакція „Літопису УПА в Торонто, Канада, одержала рукопис згаданої книжки з Архіву ЛГВР та передрукувала її в цілості в 11-му томі „Літопису УПА" 1985 року 248 сторінок. Перед вступом помістила довшу історичну статтю українською та англійською мовами, яка насвітлює розвиток подій в Тернопільській окрузі в 1944-48 роках. Без цієї історичної інформативної статті деякі відомості для читача були б незрозумілі.

Автор статті Є. Штендера вияснює, як постало це незвичайне підпільне видання. При окружному проводі ОУН Тернопільської округи створено, мабуть, в 1948 році осередок для збирання життєписів поляглих. Були неймовірні труднощі в праці, але з початком 1949 року закінчено збірку понад 730 біографій, а восени того ж року вже зредаговано книжку. В біографіях звернено увагу на останній бій воїнів і симпатиків УПА з московським окупантом, місце їхньої смерти та поховання.

Терен Тернопільщини не має більших лісових масивів і тому не був придатний для повстанських дій з участю великих частин, які оперували там за німецької окупації та в початках приходу большевиків у 1944 році.

При цій нагоді автор згадує про курені УПА „Остапа" і „Бондаренка", що рейдували через Зборівщину, Кремянеччину і зводили там завзяті бої з військами МВД. Згодом командування розчленувало курені на чоти та рої і широко покористувалося підземними криївками.

Від березня до липня 1944 року був час т. зв. „стабілізації совєтського фронту", і тоді підпільна організація та УПА мали поважні втрати в людях. Щойно коли фронт пересунувся за Вислу, знову наладнано підпільну діяльність, а відділи УПА повернулися з лісів. Від осени 1944 року війська НКВД проводили ряд більших і менших бльокад всіх сіл, де діяло УПА. Тому український резистанс в роках 1947-48 перейшов у підпілля До кінця 1949 року демобілізовано УПА. Демобілізація УПА Тернопільської округи відбулося, мабуть, вже при кінці 1947, після смерти славетного командира округи майора Володимира Якубовського, що згинув 17 червня того ж року. Дальшу боротьбу з окупантом продовжувало збройне підпілля, що складалося з демобілізованих воїнів УПА, членів і безпартійних патріотів під проводом УГБР.

Збірник життєписів є багатим джерелом інформацій про визвольні змагання Тернопільщини та свідоцтвом сили і справности підпільних організацій, які в такому розмірно короткому часі зуміли зібрати стільки імен і псевдонімів поляглих. Ця унікальна книга підкреслює глибоку любов української молоді до своєї батьківщини, за яку вона готова була кожної хвилини жертвувати все найдорожче, навіть і юне життя. В повстанські лави нарівні з хлопцями йшли теж наші дівчата, які в критичному часі визначалися рідкою відвагою та героїзмом, а серед жорстоких тортур вони не заломлювалися духовно, не зраджували своїх друзів.

В обличчі смерти

В короткому огляді книги поляглих неможливо поіменно згадати всіх визначніших старшин і воїнів УПА, тому обмежимося тільки до кількох найбільше характеристичних постатей та їхніх геройських подвигів, які вкрили авреолею слави нашу лагендарну повстанську армію.

До речі буде вирізнити двох командирів УПА Тернопільської воєнної округи „Лисоня", які рейдували разом на пограниччі Львівської та Тернопільської областей при кінці 1944 року, а це Омеляна Польового і Володимира Якубовського.

Поручник Омелян Польовий „Остап" командир округи „Лисоня", командував куренем, при якому діяла підстаршинська школа. В часі великої бльокади теренів УПА 1945-46 попав в руки МВД і вже 38 років перебуває в концентраційних таборах СССР. Привезений згодом до рідного села, відмовився дати покаянну заяву і далі карається на Сибірі.

Майор Володимир Якубовський „Бондаренко", шеф штабу воєнної округи „Лисоня" і командир куреня УПА, п'ять років подвизався у численних боях з окупантами. Був відважним і життєрадісним. У критичних хвилинах не тратив духу, з усмішкою загрівав інших до бою. В 1947 році з кількома друзями вийшов з криївки, щоб приняти бій з ротою МВД. Коли всі друзі згинули, він пробився з оточення і в часі вiступу недалеко поблизького села натрапив на большевицьку розстрільну. Вистрілявши всі набої, останнім покінчив зі собою.

Незвичайною відвагою вирізнився повстанець Яворенко, який вискочив з криївки, щоб допомогти оточеному МВД командирові. Пробився крізь вороже кільце, вбивши 24-ох сталінських слуг і вкінці прошитий кулями поляг.

Таким був теж недужий повстанець Максим, що кулеметним вогнем забезпечив успішний відступ оточеним великими з'єднаннями емведистів друзям.

Вийнятковим героїзмом і рішучістю заблистіло кількох повстанців у криївці, оточеній емведистами. Вони несподівано вискочили зі землянки, сконцентрованим і цільним вогнем вбили большевицького командира й розгромили ворожий відділ, що панічно кинувся до втечі.

У списках поляглих повстанців находимо сотні подібних героїчних вчинків.

Неменшою відвагою та героїзмом відрізнялися і наші дівчата, що були пов'язані з УПА. У пропам'ятній книзі зареєстровано 21 відома героїня з Тернопільщини.

Софія Складан „Оленка" — „Орися", 23 роки життя, підрайонова УЧХ, в часі повороту від пораненого повстанця попала в руки озвірілих емведистів, які намагалися видобути від неї організаційні тайни і притому повиривали їй волосся з голови, поламали руки і ноги, порізали груди. Софія вперто відповідала, що хоч знає тайни підпілля, але їх московським катам не зрадить. Серед неймовірно важких знущань ця пишна квітка Тернопільщини зложила своє життя на національному жертовнику.

Не іншою була Євгенія Зварич „Мурашка", повітова відпоручниця УЧХ, 21-річна, яка разом із друзями заскочена в криївці переважаючими ворожими силами, по короткій промові з окликом „Слава Україні" та „Смерть сталінським катам" засипала їх цільним вогнем автоматичної зброї, а останньою кулею покінчила зі собою. Це саме зробили її друзі.

Зв'язкову Теклю Лилик „Уляну" московські посіпаки по безприкладних тортурах спалили у вогні.

Наймолодшими членами ОУН та боєвиками СКВ (Самооборонні Кущеві Відділи) у Тернопільщині були: Павло Бойко та Василь Ковтун, народжені 1930 року. Вони полягли в 1948 році в бою з військовими відділами МВД, що находилися в засідці.

До наймолодших прихильниць українського збройного підпілля, що згинули з рук большевицьких наїздників, належали народжені 1928 року у Тернопільщині: Степанія Шпак (+ 1945 р.) і Орися Буртин (+ 1946 р.).

В пам'яті українського народу, а зокрема населення Тернопільщини, вічно житимуть своїми геройськими подвигами такі поляглі командири як „Бондаренко", „Чорний", „Гордій", „Меч" і „Гордієнко" та провідні революціонери: „Єфрем", „Шах", „Плугатор", „Юрій" і десятки інших, що все своє життя присвятили для великої справи боротьби за свободу і по-геройськи впали на службі святій ідеї.

Вони залишили грядучим поколінням блискучий приклад, як любити свою батьківщину, для неї трудитися та за неї сміливо боротися. Гаслом їхнього життя було: „Здобудеш українську державу, або згинеш за неї у боротьбі!" І цьому гаслу вони були вірні до останнього віддиху.

Нехай ця небуденна книга знайдеться у кожному свідомішому українському домі, як постійна пригадка, що за наше краще завтра на побоєвищах і в казаматах НКВД віддало своє буйне життя 730 юнаків і юначок Тернопільщини та десятки тисяч незламних лицарів з усіх українських областей, геройські подвиги та одчайдушна смерть яких ще досьогодні не закріплені в анналах для прикладу нащадкам.

Наші велетенські жертви за найвищі людські ідеали мусять бути задокументовані перед цілим світом у різних мовах, щоб добути його зрозуміння для невтомних змагань українського народу за волю та його моральну і матеріяльну підтримку в нерівній боротьбі.

Майже кожного дня відходять у вічність учасники й свідки цього героїчного періоду та забирають зі собою в могили пам'ять про поляглих друзів і подруг, односельчан і сусідів. Ніхто й ніколи вже не згадає про тих безіменних борців за Україну. Їхня найбільша жертва вже ніколи не надхне до геройських вчинків. Це велика й непростима байдужість та втрата!

Тож нехай ті, що ще живуть, не поминуть жодної відомої їм української жертви, яка впала з рук московських, гітлерівських, або польських окупантів!

Нехай запишуть їхні прізвища, зладять короткі життєписи та пригадають умовини їхньої смерти. Коли мають гуртові або індивідуальні знімки поляглих, хай висилають їх до редакції „Літопису УПА" для поміщення на сторінках його серійних видань, які є дуже поважним причинком до історії останніх героїчних змагань.

Перед відлетом у вирій — це один із важливіших обов'язків нашого старшого громадянства супроти погибших земляків і нащадків.

„Літопис УПА" редагує Колегія. Відповідальним редактором є Є.Штендера, а співредактором П. Потічний. До Видавничого комітету входять представники Об'єднання колишніх Вояків УПА та Товариства колишніх Вояків УПА ім. генерала — хорожного Тараса Чупринки в ЗСА і Канади.

Адреса видавництва: Litopys UPA., P. O. Box 97, Station „C", Toronto, Ont. Canada M6J 3M7.

О. Татомир

„Як страшно ...”

(Закінчення зі стор. 2)

„Психологічно ми звикли жити під безперервною загрозою життя — пише П. Мірчук — смерть була з нами кожної хвилини, забираючи жертви одну по одній, і ми погодилися з думкою бути готовими на свою чергу”.

Стосуючи ці позитивні притаманності людської психіки і вдачі, при деякій хитрості й вигадливості Мірчукові пощастило пребути майже чотири роки кацетського пекла, дістатися на волю й зажити поновно життям нормальної творчої людини.

Згадані позитиви людської природи не мали застосування до жидівської групи, вона бо згори була призначена на повне знищення. Тільки невеликій частині жидів-спеціялістів, які працювали для німецької воєнної індустрії, та груп жидів, які пізно прибули до таборів, наприклад, малярські жиди, врешті жидівських лікарів-спеціялістів , які допомагали д-рові Менделе в його вівісекційних експериментах на людях, пощастило уникнути жахливої смерти.

Жидівські жертви так були залякані терором у кацетах, що без спротиву йшли на смерть. Коли автор запитав одного мадярського жида про причину такої пасивности, той відповів: „Концтабір спаралізував нормальну дію думання людини”.

Усе таки були спорадичні випадки опору. П. Мірчук подає три такі випадки два групові й один індивідуальний. Раз жиди відмовилися вийти з вантажних авт і їх перестріляли СС, другий раз відбулася перестрілка між групою жидів у бараку і СС. Частина жидів згинула, частину вкинено живцем в костри. В індивідуальному випадку грецька жидівка вихопила ніж СС-ові, пробила його на смерть, а другому прорізала лице.

Інтересно, що міжнародна комісія, складена з представників мадярського уряду, Міжнародного Червоного Хреста й делеґатів Світового конґресу жидів в ЗСА дала себе обманути показом нашвидкоруч влаштованого зразкового бараку, в якому приміщено жидів на час інспекції, але зараз після від'їзду комісії їх заґазовано.

Коли війна наближалася до некорисного для німців кінця, режим у концтаборах полегшав — обмежено зайві знущання над в'язнями, хоч кара смерти на шибениці й розстрілами продовжувалася. Продовжувалося й ґазування жидів.

Кілька критичних заувавжень до спогадів П. Мірчука. Дивує дещо відсилач до нотки в першому розділі „У передднь” ("On the Eve") на стор. 1-ій: "Lvov": This is the Ukrainian spelling of the capital of Western Ukraine. It is written "Lwow" in Polish, "Lvov" in Russin, "Lemberg" in German".

Українська назва в письмі й у вимові є „Львів”.

Чужинецького читача може застановити обставина, чому українські націоналісти, революціонери-підпільники подалися на Захід на першу вістку про прихід совєтів, замість залишитися на рідних землях і боротися проти окупанта.

Так само автор іншими очима бачить ґенезу постання Української Дивізії. Подаю його погляд у дослівному перекладі: „Армія (німецька) бажала використати протикомуністичні настрої народів Східньої Европи, поширюючи чутки, що коли німці зазнали поразки через те, що ЗСА вступили в війну з наміром допомогти всім народам освободитися, а Росія має намір опанувати принаймні Европу, вибухне війна поміж Америкою й Росією. Тому, так твердили німці, треба зорганізувати військові з'єднання з місцевого населення допомогти німецькій армії боротися проти російських комуністів, бо незабаром німці стануть союзниками ЗСА в війні проти Росії. Коли німці заініціювали таке з'єднання в Україні, багато людей впало жертвою такого „розумування” і зголосилися до з'єднання. Вони думали, що воно стане зав'язком війська, включно з французькою, британською і американською арміями, які воюватимуть проти росіян. Постало мілітарне з'єднання під назвою „Галицька Девізія” (фактично: Дивізія „Галичина”). Коло 20 тисяч українських добровольців зголосилося в її лави. Погляди гостро різнилися поміж українцями. Члени і симпатики українського підпілля і УПА були проти такої військової одиниці тому, що ніяк не можна було допустити до співпраці з німцями. Але були й такі, які побоювалися приєднатися до УПА і безвиглядно боротися проти росіян і німців. Вони воліли вступити до цієї мілітарної організації і боротися з німцями проти росіян. Вони поклали надію, що після поразки Німеччини вони знайдуть підтримку ЗСА і Англії продовжувати їхню боротьбу проти Росії”...

Такий погляд висловив П. Мірчук мабуть тому, що він кілька років був ізольований від українського життя, а інформатори або ознайомили його невірно, або автор витягнув з їхніх інформацій неправильні висновки.

Про постання Дивізії „Галичина” документально і джерельно пише д-р Кость Паньківський у своїй капітальній праці „Часи німецької окупації” (1965) на сторінках 216-253-ій. Туди спрямовую автора і читачів. Dr. Petro Mirchuk, 509 Strahle Street, Philadelphia, Pa. 19111.

Можливості...

(Закінчення зі стор. 2)

таючи нас”.

Телевізія, наприклад, дає приблизно мільйон разів більше информації, як людина може „впустити” в свій мозок. Книги у тому відношенні більш економні тому, що людина має час для засвоєння інформації. Тому величезна кількість інформації (знання багатьох фактів) не значить розуміння їх.

Біля 50-ти років життя мозок людини вже наполовину заповнений інформацією, тому спроба наладувати мозок новою інформацією викликає спротив з боку вже давніше засвоєної інформації. З віком мозок людини стає більш „закритим”, більш досвідченим, знає, що йому потрібно, а що ні. Чим людина має більший досвід з якоїсь ділянки знання, тим вона менше здібна засвоювати нове. Одначе така думка може викликати застереження. Це могло б стати бар'єром до поступу.

У висновку можна казати, що раціональна діяльність людини використовує дуже малу частину інформації. Тому поруч з раціональними елементами у свідомості людини знаходяться іраціональні. І ця іраціональна емоційна частина більша від раціональної. Тому людина дуже часто поводиться нелогічно, підлягає емоціям. Невідомо чому і як людина робить вибір поміж раціональним та іраціональним. Цей вибір не залежить від нашої волі.

КМ

Московські...

(Закінчення зі стор. 2)

партії, „Літературная газета” назвала його „дячком” ревізіонізму, „зрадником” і „націоналістом”.

Цілий СССР — це суцільний страшний анекдот, в якому діється те, що неможливе у вільному світі. У згаданий вже Інститут прислано книгу Горького „Дівчина і смерть”. Це ще б нічого. Але на книзі Сталін написав „Любов перемагає смерть”. Отже реліквія. В російській мові слово „любов” пишеться з м'яким знаком — „любовь”. Сталін написав без. Вчений секретар Інституту і кілька наукових співробітників на екстренному засіданні шукали виходу з небезпечного становища. Що робити? Доба була страшна. Тоді адже проходили політичні процеси із смертними вироками.

У СЕРЕДУ ВРАНЦІ, 6-го серпня, 27-річний американський музикант Майкл Рудецкі був знайдений мертвим у будинку, що належить англійському рок -співцеві Бой Джорджові. М. Рудецкі прилетів у Лондон в минулий понеділок для спільної праці з Бой Джорджом. Дім, в якому зупинився Рудецкі, розміщений в лондонському районі Гемпстед.

НА ДУМКУ СПЕЦІЯЛІСТІВ, рішення ОПЕК зменшити щоденний видобуток нафти з 20.5 мільйона барилок до 16 міл. приведе до того, що протягом серпня ціни на бензину в З'єднаних Стейтах Америки зростуть на 10-15 центів за гальон. Стало відомо, що до 13 країн, які входять в ОПЕК вирішили приєднатися Мехіко, Єгипет, Маляйзія і Оман. Кожна з цих країн також готова зменшити видобуток нафти.

В НЮ ДЖЕРЗІ БІЛЯ 31,000 учнів середніх шкіл не перейшли іспиту, який потрібний до отримання диплому. Члени департаменту середньої освіти висловили задоволення, кажучи, що вони думали, що більше число учнів не здасть цього іспиту. До іспиту ставало 81,000 учнів дев'ятих кляс. Отже перепало 38 відсотків.

У ВІВТОРОК, 5-ГО серпня ц.р., біля 1,000 американців і японців зійшлися в нюйоркськім Центральнім парку щоб хвилиною мовчанки і численними доповідями згадати тих, які згинули 41 рік тому в наслідок скинення першої атомової бомби на японське місто Гірошіму.

„Як добре...”

(Закінчення зі стор. 1)

„Наш Голос” є єдиними тижневиками в Арґентині.

Ми розпитуємо про стан українського поселення в Арґентині і довідуємося від нашого гостя, що воно нараховує тепер приблизно 25,000 українців, з того 10,000 є активними та належать до 20 різних українських товариств.

Після сильного припливу іміграції по Другії світовій війні дотепер біля 60 відсотків т.зв. „нових іміґрантів” покинуло Арґентину та виїхало до ЗСА і Канади, не маючи можливости пристосувати себе до тамошніх обставин. Ті, що залишилися з другої хвилі іміґрації включилися активно в громадське життя і воно тепер, як розповідає гість, перейшло в більшості в руки другого покоління, його віку.

І тут ми приходимо до найцікавішого для нас питання, „зміни варти” в українському суспільному і політичному житті. Д-р Я. Тауридзький говорить про ці справи щиро та ясно. Хоча в Арґентині, як в інших країнах, де живуть наші нові поселенці, є розбіжності у партійних переконаннях, а то й сильна ворожнеча, він уважає, що в Арґентині його покоління співпрацює і загально старається собі допомогти, а між поодинокими партійними товариствами панує дружня атмосфера.

Він сам заторкує так болючу для української громади справу відвідин голови СКВУ в Арґентині, адвоката Петра Саварина, про яку стільки писалося і говорилося. На його думку, як теперішнього голови „Просвіти”, не треба було непорозумінь з іншого терену переносити на Арґентину, і він знає, що більшість членів „Просвіти” не пішла за закликом бойкотувати відвідини П. Саварина. Я. Тауридзький вважає, що ми не можемо не респектувати авторитету людини, яку ми самі демократичним голосуванням вибрали на провідний пост. Ми можемо не погоджуватись з тим і висловлювати констуктивну критику та старатися вдруге обрати іншу людину на цей пост, однак інцидент, який стався в грудні 1984 року в Арґентині не повинен був мати місця. Тому д-р Я. Тауридзький, як голова „Просвіти”, тепер підтримує працю СКВУ і його голови. Він є рівночасно заступником голови Центральної Репрезентації Українців в Арґентині і, як такий, несе відповідальність за цілість українського зорганізованого життя в Арґентині та за всі його прояви.

Ось тепер, розповідає він нам, саме перед своєю поїздкою до ЗСА, був зайнятий підготовою приїзду до Арґентини канадського дівочого хору „Веснівка ” під диригентурою Квітки Зорич-Кондратської, що буде там концертувати як також візьме участь у посвяченні наріжного каменя під будову пам'ятника Т.Шевченкові у Прудентополісі в Бразилії. Ініціятиву до будови того пам'ятника на терені Бразилії дала Фундація Шевченка з Арґентини, яка перебрала усі технічні справи. Товариство „Просвіта” піддержало приїзд хору „Веснівка” і дає до святочного концерту в Прудентополісі у днях 9-10-го серпня ц.р. виступ свого балету.

Д-р Я. Тауридзький інформує, що при „Просвіті” існують три балетні ансамблі, капеля бандуристів, хори і школи українознавства. До нього належить також популярна оселя „Веселка”, де відбуваються сумівські табори і різні громадські зібрання. Товарство має крім централі в Буенос Айресі ще 14 філій в інших провінціях Арґентини.

На закінчення розмови гість ще на наше запитання представляє загальні настрої в Арґентині, які не надто прихильні для американців, а показують явні симпатії до всього, що ліве. Він пригадує про договір Арґентини із СССР про культ обмін і постійні приїзди груп з СССР на виступи. Тому не є легко здобути для українських проблем симпатії в арґентинському світі і ось, наприклад, коли українська громада хотіла поінформувати арґентинський нарід про річницю Великого голоду в Україні, то мусіла це робити у формі платного оголошення, не маючи змоги намовити арґентинську пресу на статтю на цю тему.

Прощаючись, бажаємо йому якнайкращих успіхів у цій журналістичній праці, але також на його провідному пості, в українському житті з надією, що коли будемо мати більше таких молодих активістів із зрівноваженим тверезим поглядом на наші проблеми, тоді можемо бути спокійні за розвиток нашого майбутнього українського життя у вільному світі.

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки до Данії Теренс А .Тодмен, бажаючи закінчити усі спекуляції, заявив кореспондентам, що він не є кандидатом на амбасадора до Південно-Африканської Республіки і про це він повідомив президента Роналда Регена й Державний департамент. Т. Тодмен є довголітнім дипломатом, а тому, що він неґритянин і наближений в теорії і на практиці до теперішньої політики Адміністрації, у політичних колах робили логічний висновок, що Р. Реґен найменує його черговим амбасадором до ПАР.

НАЙВИЩИЙ СУД ІЗРАЇЛЯ більшістю голосів підтримав становище президента, який цілковито виправдав внутрішню розвідчу аґенцію і її чотирьох співробітників, яких прокуратура обвинувачувала у вбивстві двох палестинців. Працівники розвідки заявили на переслуханні, що палестинці плянували захопити автобус з цивільними особами і у випадку напевно було б постраждало багато осіб. Прокуратор однак арґументував, що ніхто без рішення суду, немає права влаштовувати самосуд, навіть над найгіршим злочинцем. Справа опинилася у найвищому суді тому, що президент Ізраїля Хаїм Герцоґ використав своє право помилування і обвинувачені були звільнені з в'язниці. Справа на цьому не закінчилася, бо не всі політики погоджуються з рішенням президента, яке, на їхню думку, було дуже однобічним.

Делеґація...

(Закінчення зі стор. 1)

зарисувалися труднощі для спільного святкування серед Церков, духовенства і громадянства. Делеґація висловила надію, що і брати-католики, а зокрема їхні ієрархи допоможуть перебороти труднощі до спільного відзначення.

Голова УРДП підкреслив бажання членства УРДП сприяти в міру своїх спроможностей дальшому успішному розвиткові Української Православної Церкви, як також й інших Церков та сприяти співпраці між українськими Церквами у відзначенні Тисячоліття Християнства, бо найвища національна рація вимагає такої співпраці.

Митрополит розповів гостям про успіхи й труднощі УПЦ, про цікаві й значущі зв'язки з українськими й чужинецькими Церквами, про важливі видавничі заходи й пляни з нагоди Тисячоліття, хоч і підкреслював брак кваліфікованих співробітників до різних ділянок. Зокрема турбує його брак необхідної кількости кандидатів для духовної семінарії Консисторії УПЦ, щоб поповнювати православне духовенство.

Владика звернув увагу на необхідність посилити систематичні заходи для виготовлення й публікації наукових праць з історії українського християнства, влаштування лекцій, семінарів, поширювання зв'язків з іншими українськими і неукраїнськими Церквами. Зокрема Владика Мстислав наголошував своє рішення побудувати пам'ятник першій християнці України — Святій Ользі. „Треба всяк протиставитися намаганням Москви, яка хоче досягти того, щоб нас, українських християн, не було видно”.

Владика Мстислав висловив своє вдоволення візитою керівників УРДП та мило згадав про свої враження із розмови з діячами УРДП с.п. І.П.Багряним, С. Підгайним та іншими і висловив вдоволення, що серед активних керівних діячів Української Православної Церкви, її установ та парафій знаходяться активні члени УРДП та ОДУМ.

Інж. О. Коновал подав, що у багатьох парафіяльних управах, школах, у хорах, у будуванні церков та в розвитку культурного життя церковних громад проявлена десятиліттями актив на участь членів згаданих організацій.

На запитання Митрополита „Чи УРДП відповідає за ОДУМ?” довголітній співкерівники ОДУМ д-р А. Лисий, інж. Ю. Іхтіярів, інж. Л. Чудовський вказали на ідейну спорідненість, але повну організаційну незалежність ОДУМ від УРДП. Зазначили вони також повсюдну активну участь одумівців протягом десятиліть в різних ділянках церковного життя на парафіяльному і на крайовому рівні. Успішний розвиток ОДУМ — це одна із запорук організаційного й ідейного збереження українства в цілому, і збереження Церкви зокрема зазначив д-р Лисий

Послуговування американською юстицією (ОСІ) зфабрикованими КҐБ матеріялами проти українців, зокрема видача мирянина УПЦ Івана Дем'янюка на розправу в Ізраїль, заслуговує на гострий осуд. Митрополит Мстислав зареаґував найбільш гідно й речево в своєму листі до президента Ізраїля на цю антиукраїнську кампанію порушення людських прав. Його лист, як зазначив голова УРДП, є достойним зразком речевости, історичного аргументу й відповідальности голови Церкви в захист своєї пастви.

Владика Мстислав також жваво цікавився заходами консолідації українських політичних організацій на форумі Української Національної Ради. Голова УРДП насвітлив теперішній стан консолідаційних заходів що їх проводять організації КУППО під головуванням д-ра З. Городиського в стосунку до ДЦ УНР. Владика висловив переконання, що об'єднання всіх політичних сил потрібне, щоб мати один авторитетний політичний центр для організованого протиставлення ворожому наступові Москви й її підспівувачів.

Вся зустріч з Владикою Мстиславом пройшла у винятково дружній атмосфері. Владика побажав щоб такі зустрічі для обміну думками й інформаціями відбувалися частіше. Гості з приємністю подякували зверхникові своєї Церкви за гостинність та за увагу до думок і побажань провідників УРДП.

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

манків і О. Рудзик мали нагоду в часі своїх відвідин в Єрусалимі зустрітися із Яковом Сусленським та іншими членами Товариства Еврейсько-українських зв'язків. В розмовах вони заявили, що слідкують точно за перебігом справи Дем'янюка, будуть зокрема слідкувати та впливати через пресу на загальну опінію в часі самого процесу і перекладати з гебрейської мови важливіші статті у місцевій пресі для інформації українців. Вони однак ствежують загальну ворожу настанову до українців в Ізраїлі, яку підсичують відповідні чинники у публічних засобах інформації.

Представникам АОЛПУ не вдалося добитись побачення із І. Дем'янюком у в'язниці тому, що такі побачення дозволені лише для родини або адвокатів. Відомо, однак, що його, як досі, трактують у тюрмі добре, та він це признав в часі останнього побачення з родиною і своїм оборонцем.

Б. Ольшанівська підкреслює, що в часі їхніх відвідин в Ізраїлі усі офіційні чинники були сильно зайняті перебуванням там заступника президента ЗСА Джорджа Буша і це не сприяло делеґації.

Все ж вони виконали своє завдання і мають тепер ясніший погляд на стан справи І. Дем'янюка, як і відношення до неї ізраїльських офіційних чинників. Тепер вони розглядають можливість здобути стипендію від Фундації ім. Шевченка в Канаді, яка існує для молодих науковців, для української людини, що була б зацікавлена у написанні праці на тему цього ключевого випадку, яким став процес проти І. Дем'янюка, і яка могла б бути українським обсерватором в часі цілого перебігу процесу в Єрусалимі.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ЯПОНЦІВ й інших зібралися в Гірошімі і відзначили там в середу, 6-го серпня, 41-шу річницю скинення першої атомової бомби на це місто під час Другої світової війни. Відзначення відбувалося в різних формах: молитвами і багатолюдними маніфестаціями, дискусійними панелями, голосними демонстраціями, співом релігійних пісень тощо. Посадник Гірошіми Такеші Аракі закликав уряди З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу зробити перші конкретні кроки для заборони продукції атомової бомби. Сам Аракі є одним з небагатьох уцілілих жертв атомової атаки. В атаці загинуло тоді біля 140,000 осібу. У відзначеннях взяло участь понад 50,000 осіб.

У ВАРШАВІ ПОШИРИЛИСЬ поголоски, що комуністичний режим звільнить незабаром з тюрми провідного члена підпільної „Солідарноти” Адама Міхніка. Рішення про звільнення Міхніка видав найвищий суд і він буде звільнений з групою інших політичних в'язнів на підставі частинної амнестії проголошеної парляментом. Згідно з інформаціями „Солідарности” в польських тюрмах перебуває ще 300 політичних в'язнів.

РЕЧНИК ПЕНТАҐОНУ ЗАЯВИВ, що в Південній Кореї знайдено трьох мертвих американських вояків, які загинули в невияснених обставинах. Найвище командування армії ЗСА в Кореї повідомило, що коли три вояки не повернулися в понеділок із звичайних вправ, командування зарядило пошуки за ними. Їхні тіла знайдено в ріці. Слідство продовжується, щоб встановити чому тільки три вояки не повернулися з маневрів і в яких обставинах вони загинули.